

Ministerul Educației

art Klett

Cleopatra Mihăilescu
Tudora Pițilă

4

**Limba
și literatura
română**

Clasa a IV-a

Ministerul Educației

art Klett

Cleopatra Mihăilescu
Tudora Pițilă

4

Limba și literatura română

Clasa a IV-a

Prezentarea manualului

Manualul tău de limba și literatura română din acest an de studiu este structurat în nouă unități de învățare, urmate de o recapitulare finală și de o evaluare finală.

O unitate de învățare cuprinde două lecții de predare, notate cu L1 și L2, fiecare fiind studiată pe parcursul mai multor ore de curs, o lecție de recapitulare și o lecție de evaluare.

Instrucțiuni de utilizare a manualului

Manualul cuprinde:
variante tipărită
+
variante digitală, similară cu cea tipărită, având în plus 110 AMII, adică activități multimedia interactive de învățare, cu rolul de a spori valoarea cognitivă.

Activitățile multimedia interactive de învățare sunt de trei feluri și sunt simbolizate pe parcursul manualului astfel:

AMII static, de ascultare activă și de observare dirijată a unei imagini semnificative;

activitate animată, filmuleț sau scurtă animație;

activitate interactivă, de tip exercițiu sau joc, în urma căreia elevul are feedback imediat.

În debutul versiunii digitale a manualului, sunt prezente instrucțiuni detaliate cu privire la structura meniului și la modul de navigare.

The image displays a collage of pages from the Romanian Language and Literature manual. The pages are arranged in a grid-like fashion, showing various sections and interactive elements. Key features include:

- Unități de învățare (Learning Units):** Pages labeled L1 and L2, indicating the structure of the course.
- Recapitulare (Review):** A page titled 'Recapitulare' with a large green arrow pointing to the right.
- Evaluare (Evaluation):** A page titled 'Evaluare' with a large green arrow pointing to the right.
- Text de imaginație propusă (Proposed Imaginative Text):** A page with a colorful illustration of a girl and a dog, and text for creative writing.
- Activități interactive (Interactive Activities):** Various exercises, including a 'Puzzle' section with a grid of letters and words, and a 'Joc' (Game) section with a grid of numbers and words.
- AMII (Multimedia Interactive Activities):** Icons representing different types of AMII: static (magnifying glass), animated (play button), and interactive (hand pointing).
- Navigation and Structure:** Pages showing the manual's layout, including a table of contents and a navigation menu.

La finalul fiecărei unități de învățare, vei găsi câte o pagină cu activități de ameliorare/dezvoltare: jocuri sau activități prin care îți fixezi într-un fel deopotrivă util și plăcut aspecte abordate în unitatea vizată.

Fii pregătit să progresezi, să evoluezi în acest an de studiu: vei vedea că personajul simpatic ce te va însoți pe parcursul manualului va pași, ca și tine, într-un alt stadiu al dezvoltării.

Lecția de predare-învățare cuprinde o serie de secvențe ce marchează domeniile studiate la disciplina limba și literatura română: **Să înțelegem textul, Să explorăm textul, Să comunicăm, Să redactăm, Să pronunțăm și să scriem corect, Să ne îmbogățim vocabularul, Să ne exersăm cunoștințele gramaticale.**

În fiecare lecție de predare-învățare vei întâlni, în coloana îngustă a paginii, rubrici care completează activitățile din corpul propriu-zis al lecției:

<p>Ne amintim</p> <p>Este rubrica prin care îți actualizezi informații cu care te-ai mai întâlnit la disciplina limba și literatura română.</p>	<p>Jurnal de lectură</p> <p>Este o rubrică prin intermediul căreia se deschide sfera lecturilor tale, cu propuneri de texte captivante.</p>	<p>Joc</p> <p>Această rubrică îți oferă o mulțime de jocuri și activități concepute special să îți dezvolte gândirea. Pregătește-te să întâlnești aici o mulțime de provocări.</p>	<p>Portofoliu</p> <p>Este rubrica unde îți se propun diferite teme, ce urmează să fie incluse într-un dosar, oglindă a activității tale.</p>
--	--	---	---

Metodele complementare de evaluare utilizate în acest manual sunt: portofoliul, proiectul, observarea sistematică a activității și comportamentului elevilor (prin liste de control, fișe de observare, scări de apreciere/verificare, chestionare), investigația, autoevaluarea.

Competențe generale și specifice

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare
  - 1.1. Realizarea de deducții simple pe baza audierii unui text literar sau informativ accesibil
  - 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare previzibile
  - 1.3. Sesizarea abaterilor din mesajele audiate în vederea corectării acestora
  - 1.4. Manifestarea atenției față de diverse tipuri de mesaje în contexte previzibile
  - 1.5. Manifestarea interesului pentru receptarea mesajului oral, indiferent de perturbările de canal
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare
  - 2.1. Descrierea unui personaj dintr-o carte/dintr-un film/ a unui personaj imaginar, urmărind un set de repere
  - 2.2. Relatarea unei întâmplări imaginate pe baza unor întrebări de sprijin
  - 2.3. Prezentarea ordonată logic și cronologic a unui proiect/ a unei activități derulate în școală sau extrașcolar
  - 2.4. Inițierea și menținerea unei interacțiuni în vederea rezolvării de probleme individuale sau de grup
  - 2.5. Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale
3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare
  - 3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
  - 3.2. Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii
  - 3.3. Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
  - 3.4. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
  - 3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora
  - 3.6. Manifestarea interesului pentru lectura literară și de informare

Cuprins și conținuturi asociate

Unitatea 1. Sună iarăși clopoțelul!

Lecția 1. <i>Pata de cerneală</i> , după Sanda Georgescu	12
Lecția 2. <i>Râde castanul</i> , după Emilia Căldăraru	16
Recapitulare	20
Evaluare	22
Activități de ameliorare/dezvoltare	24

Unitatea 2. Din tainele cărților

Lecția 1. <i>Cartea cu visuri</i> , după Otilia Cazimir.	26
Lecția 2. <i>Pofta vine citind</i> , după Ioana Bot	32
Recapitulare	36
Evaluare	38
Activități de ameliorare/dezvoltare	40

Unitatea 3. Sub umbrela toamnei

Lecția 1. <i>Ce te legeni...</i> de Mihai Eminescu	42
Lecția 2. <i>Piatra pițigoiului</i> , repostire după Tudor Arghezi	44
Recapitulare	50
Evaluare	52
Activități de ameliorare/dezvoltare	54

Unitatea 4. Clinchete de zurgălăi

Lecția 1. <i>Povestea unui fulguleț răzleț</i> , după Maria Ioana Vasiloiu	56
Proiect transdisciplinar de grup	61
Lecția 2. <i>Feerie</i> , după Cezar Petrescu	62
Recapitulare	68
Evaluare	70
Activități de ameliorare/dezvoltare	72

Unitatea 5. Se cern norii de zăpadă

Lecția 1. <i>Pasărea de nea</i> , după Liana Maria Petruțiu	74
Lecția 2. <i>Poveste cu Zâna Iarna</i> , după Eugenia Popa-Cohuț	80
Recapitulare	84
Evaluare	86
Activități de ameliorare/dezvoltare	88

Unitatea 1

- Textul literar. Elemente ale textului narativ
- Componentele comunicării dialogate
- A oferi informații
- Semnele de punctuație. Ghilimelele
- Organizarea textului scris în pagină
- Cuvântul – formă și înțeles

Unitatea 2

- Textul narativ - spațiul și timpul în textul literar narativ;
- personajele unui text narativ.
- Cartea: - componente, tipuri de cărți;
- tipuri de litere;
- ilustrația care însoțește un text.
- Formule de salut, de solicitare, de permisiune
- Părțile unei compuneri
- Silaba
- Sunetul și litera. Vocale și consoane
- Substantivul

Unitatea 3

- Textul în versuri
- Textul narativ cu pasaje descriptive
- Factori care îngreunează comunicarea
- Planul inițial al compunerii
- Verbul. Timpurile verbului
- Scrierea corectă a cuvintelor *va/v-a*
- Punctele de suspensie

Unitatea 4

- Delimitarea textului narativ în fragmente
- Întocmirea planului simplu și a planului dezvoltat de idei
- Textul literar cu pasaje descriptive
- Comunicarea nonverbală
- Proiect transdisciplinar de grup
- Invitația
- Propoziția enunțiativă afirmativă/negativă
- Adjectivul
- Scrierea corectă a cuvintelor *n-am/n-ai/n-au, altă dată/altădată*
- Prezentarea unui personaj preferat

Unitatea 5

- Dialogul în textul literar
- Transformarea dialogului în povestire. Replica
- Povestirea orală a unui text
- Inițierea, menținerea și încheierea unui dialog
- Organizatori grafici
- Compunerea pe baza unor expresii și cuvinte de sprijin
- Pronumele personal
- Scrierea cuvintelor *cel/ce-l, cei/ce-i, cea/ce-a*

Competențe generale și specifice

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare
- 4.1. Recunoașterea și remediarea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.2. Redactarea unor texte funcționale scurte pe suport de hârtie sau digital
- 4.3. Redactarea unei descrieri tip portret pe baza unui plan simplu
- 4.4. Povestirea pe scurt a unei secvențe dintr-o poveste/ dintr-un film/desen animat/a unei activități/ a unei întâmplări imaginate/trăite
- 4.5. Manifestarea interesului pentru scrierea creativă și pentru redactarea de texte informative și funcționale

Unitatea 6. Lumea copilăriei

Lecția 1. <i>O locomotivă și o gară</i> , după Tudor Arghezi . . .	90
Lecția 2. <i>Răzburarea jucăriilor</i> , după Claudia Groza. . .	96
Recapitulare	100
Evaluare	102
Activități de ameliorare/dezvoltare	104

Unitatea 7. Călătorii și aventuri

Lecția 1. <i>Cavalerii florii de cireș</i> , după Constantin Chiriță . .	106
Lecția 2. <i>George în căutare de comori prin Cosmos</i> , după Lucy și Stephen Hawking.	112
Recapitulare	118
Evaluare	120
Activități de ameliorare/dezvoltare	122

Unitatea 8. File din cartea naturii

Lecția 1. <i>Despre cereale</i> , după Tudor Opreș	124
Investigație	127
Lecția 2. <i>Legenda privighetorii</i> , după o legendă populară	130
Recapitulare	134
Evaluare	136
Activități de ameliorare/dezvoltare	138

Unitatea 9. Figuri celebre

Lecția 1. <i>George Enescu</i> , după George Sbârcea.	140
Lecția 2. <i>O vizită în atelierul lui Brâncuși</i> , după Cella Delavrancea	146
Recapitulare	150
Evaluare	151
Activități de ameliorare/dezvoltare	152

La braț cu vacanța!

Recapitulare finală	154
Evaluare finală	156
Autoevaluare finală	158

Unitatea 6

- Oferirea de informații din universul extrașcolar
- Solicitarea formală/informală
- Povestirea scrisă a unui text
- Compunerea cu început dat
- Cuvinte cu formă apropiată și înțeles diferit

Unitatea 7

- Textul narativ științifico-fantastic
- E-mailul. Mesaj-textul
- Planul sau harta/traseul
- Exprimarea acordului sau a dezacordului
- Susținerea unei opinii
- Compunerea cu sfârșit dat
- Scrierea și despărțirea în silabe a cuvintelor care conțin x
- Cuvântul – parte de propoziție
- Predicatul
- Virgula
- Prezentarea rezultatelor unui proiect de documentare

Unitatea 8

- Textul informativ sau nonliterar
- Textul de inspirație populară
- Afișul
- Organizatori grafici. Tabelul
- Compunerea cu titlu dat
- Subiectul
- Acordul predicatului cu subiectul

Unitatea 9

- Textul biografic
- Susținerea unei opinii
- Compunerea în care se folosește descrierea
- Cartea poștală
- Propoziția simplă
- Propoziția dezvoltată. Părți secundare de propoziție

Înainte de a porni la drum ...

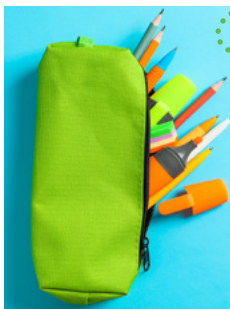

Portofoliul este o mapă sau un dosar în care vei include mai multe lucrări ale tale, pe care le vei realiza pe parcursul anului școlar.

În portofoliu vei include compuneri, fișe de lectură, desene, postere, afișe, fragmente de texte transcrise sau orice alt material solicitat de învățător ori care consideri că te reprezintă. Acest dosar va cuprinde, așadar, o selecție din lucrările tale executate pe parcursul anului școlar, în ordinea în care le-ai creat.

Astfel, poți urmări în ce fel ai evoluat pe parcursul unui semestru și apoi pe parcursul întregului an. Vei vedea ce anume ai reușit excelent și la ce aspecte ar fi bine să îți îmbunătățești performanța.

Ce materiale vei folosi?

- o mapă sau un dosar;
- diverse instrumente: foarfecă, lipici, perforator, creioane colorate/carioca;
- coli albe, hârtie glasată/carton colorat.

Vei reuși dacă:

- vei lucra cu interes, folosindu-ți creativitatea;
- vei respecta termenele;
- vei prezenta produsul pentru evaluare într-un mod original.

Jurnalul de lectură poate fi un caiet sau un dosar în care vei include impresii cu privire la textele recomandate spre lectură.

Pentru fiecare text citit vei nota:

- titlul și autorul;
- personajele;
- scenele/momentele preferate;
- impresii despre întâmplările citite, despre personajele întâlnite, despre modul lor de a se comporta, despre deciziile lor etc.;
- gândurile, trăirile tale referitoare la ceea ce ai citit;
- asemănări și deosebiri față de întâmplări din alte cărți, față de alte personaje etc.

Nu ezita ca, atunci când o carte sau un text îți place, să le recomanzi lectura și colegilor de clasă!

Unitatea

1

Sună iarăși clopoțelul!

Vom explora împreună ...

- Textul literar. Elemente ale textului narativ
- Componentele comunicării dialogate
- A oferi informații
- Semnele de punctuație. Ghilimelele
- Organizarea textului scris în pagină
- Cuvântul – formă și înțeles

Pata de cerneală

după Sanda Georgescu

Ne amintim

Textul literar este produsul imaginației unui autor, care transmite cititorilor idei, gânduri, trăiri, emoții, folosind un limbaj expresiv.

Vocabular

imaculat: fără pată, curat

vertiginos: vijelios, fulgerător

constrâns: obligat

incident: întâmplare neașteptată și neplăcută

rumoare: zgomot confuz de voci care se aud în același timp

a se eschiva: (aici) a se scuza, a explica

diademă: podoabă în formă de cunună

a admira: (aici) a privi cu stimă

Primele calificative bune începură deja să zornăie ca niște clopoței de argint în carnetele harnicilor școlari. Urma o zi importantă: cea în care învățătoarea îl va numi „șef de clasă“ pe acel elev care va prezenta cel mai îngrijit caiet, care nu întârzie deloc la ore și care nu are nicio absență nemotivată.

În dimineața aceea, Vlăduț și Simona sosiseră foarte devreme la școală. Veseli, scoaseră caietele pe bancă și începură să răsfoiască filă cu filă, mai întâi caietul fetiței. În timp ce Vlăduț privea cu admirație caietul, spuneau glume și râdeau zgomotos.

Apoi, Vlăduț deschise și caietul său, la fel de curat și de îngrijit, întinzându-l cu mândrie colegei sale de bancă.

— Al tău e și mai frumos, Vlăduț! recunosc Simona, cercetând cu atenție pagină cu pagină. Sunt sigură că tu ai să fii cel ales astăzi! completă fetița, învârtind stiloul desfăcut între degete.

Și tot glumind și răsfoind, din neatenție, o lacrimă albastră din stiloul Simonei picură pe una din paginile **imaculate** ale caietului lui Vlăduț. Acest monstru de caracatiță își întindea **vertiginos** tentaculele, înghițind însetat suprafața hârtiei. În acel moment, Vlăduț vru să smulgă stiloul din mâinile Simonei și să-i strivească penița de pupitru. Dar, când văzu ochii înlăcrimați, rămase cu mâna suspendată în aer.

— N-am vrut, Vlăduț, crede-mă! spuse Simona aproape lipsită de grai. Iartă-mă, te rog... n-am făcut-o dinadins. Jur! Și obrații i se umplură de lacrimi. Îi voi spune doamnei învățătoare că eu ți-am pătat caietul.

— Nu, Simona, să nu faci asta! Dă-ți cuvântul de onoare că, orice ar fi, nu-i vei spune nimic. Altfel... n-am să mai vorbesc cu tine toată viața.

Constrânsă, Simona a promis că nu va spune nimic.

Toți școlarii care au participat la nefericitul **incident** au admirat atitudinea colegială a celor doi. Când doamna învățătoare intră în clasă, era o liniște de necrezut.

— Copii, vă rog să scoateți caietele pe bancă, zise dumneaei. Să vedem care va fi „alesul“!

Apoi trecu pe rând, de la o bancă la alta, privind caiet după caiet, cu zâmbetul pe buze. Ultimele caiete erau cel al lui Vlăduț și cel al Simonei. O filă... și încă una... și deodată apăru! Caracatița tâșni pe pagină, întunecând pentru o clipă fața senină a învățătoarei. O **rumoare** cuprinse întreaga clasă. Învățătoarea făcu liniște și închise mâhnită caietul băiatului. Apoi, începu să-l răsfoiască pe cel al Simonei. Fetița ținea capul plecat, ca să nu i se vadă lacrimile din ochi.

— Ce s-a întâmplat, Simona? De ce plângi? întrebă învățătoarea. Ar trebui să fii mândră de caietul tău!

Dar fetița nu ridica ochii din podea. Trăia o mulțime de sentimente, cărora cu greu le făcea față. Pe de o parte, regreta promisiunea făcută lui Vlăduț, pe de alta, suferea pentru nedreptatea ce avea să i se facă. Din cauza ei, Vlăduț nu va mai fi ales șef de clasă.

— Dacă tu nu vrei să-mi spui, poate mă vor ajuta colegii tăi. Marius, tu știi ceva?

— Nu știu nimic, doamnă! răspunse copilul fără să o privească în ochi.

Era și el încurcat că spunea o minciună.

— Poate tu, Marina? Ai ceva să-mi spui?

— Eu am intrat ultima în clasă, **se eschivă** ea.

— Bine! rosti învățătoarea. Ia să auzim ce știe Răducu despre supărarea Simonei.

— Eu n-am fost „atunci“ de față! se grăbi Răducu să răspundă.

— Iată cum ne apropiem de adevăr. Există, așadar, un „atunci“ despre care nimeni nu vrea să vorbească. Poate ne spui tu, Vlăduț, ceva?

— De dimineață... când am pus caietul pe bancă... din greșeală, din stilou s-a prelins o picătură de cerneală și...

— Și... pentru asta plânge Simona?

— Era stiloul ei...

— Deci ea e supărată pentru că se simte vinovată și responsabilă pentru acest incident. Așa-i, Simona?

— Nu numai stiloul, ci și mâna era a mea, izbucni fetița. Dar Vlăduț m-a pus să promit că nu voi mărturisi nimic... altfel nu va mai vorbi cu mine niciodată.

— Am înțeles acum! adăugă învățătoarea. Dar iată că m-ai ajutat să descurc o situație foarte dificilă. Fără această pată, mi-ar fi fost greu să decid între voi doi! „Șef de clasă“ va fi ales Vlăduț, transformând pata de cerneală într-o **diademă** a colegialității, în timp ce tu, Simona, ai dat dovadă de prietenie, care e chiar mai importantă ca filele imaculate din caiete. Vă felicit pe amândoi!

Întreaga clasă **admiră** felul în care reușise învățătoarea să afle adevărul și să facă dreptate.

Să înțelegem textul

1. Citește textul în gând, apoi cu voce tare.

2. Citește:

- enunțurile prin care Simona se scuză în fața lui Vlăduț;
- dialogul dintre învățătoare și elevii clasei;
- fragmentul în care învățătoarea îi laudă pe Vlăduț și pe Simona.

3. Citiți textul pe roluri.

Ne amintim

Textul literar poate fi scris în proză sau în versuri. Orice text are:

- titlu;
- autor.

Harta textului

Prin acest organizator grafic sunt evidențiate informațiile esențiale despre un text. Reține elementele cuprinse în cadrul său.

Jurnal de lectură

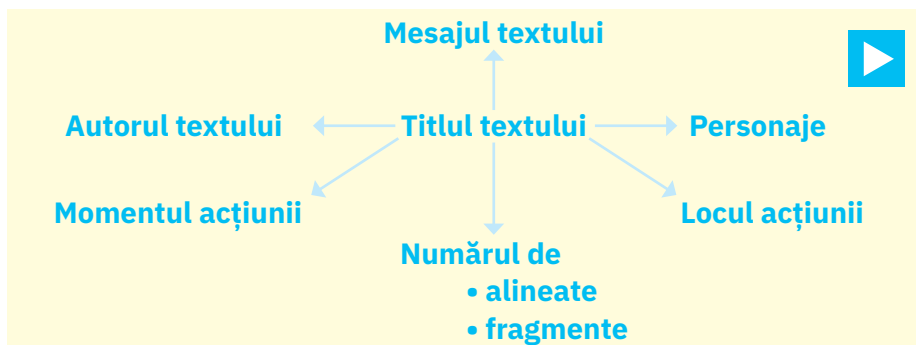
Dacă îți plac întâmplările pline de haz petrecute la școală, citește câteva povestiri reunite în volumul „Recreația mare“ de Mircea Sântimbreanu. Notează în jurnal, pentru fiecare povestire aleasă:

- titlul și personajele;
- pe scurt, câteva situații amuzante;
- idei valoroase pe care le-ai reținut.

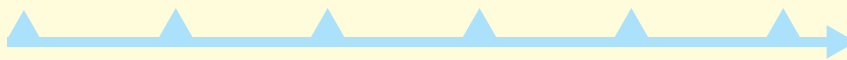
Portofoliu

Evidențiază, pe o fișă, cu ajutorul unui organizator grafic/ printr-o diagramă, asemănări și deosebiri între una dintre întâmplările despre care ai citit în volumul „Recreația mare“ și experiența proprie de școlar.

4. Desenează în caiet, apoi completează o **hartă a textului**, asemănătoare celei date.

Să explorăm textul

- Răspunde la întrebările date.
  - Unde și când se petrece întâmplarea?
  - Ce își doreau Simona și Vlăduț?
  - Cum se pregăteau elevii pentru „concurș“?
  - Ce incident s-a petrecut în clasă?
  - Cum și-a dat seama învățătoarea că fetița ascunde ceva?
  - De ce niciunul dintre colegi nu i-a povestit învățătoarei întâmplarea, așa cum se petrecuse?
  - Ce decizie a luat învățătoarea?
- Ordonează, pe **axa timpului** de mai jos, momentele desfășurării întâmplării citite:
  - incidentul;
  - pregătirea pentru concurs;
  - jurământul Simonei;
  - descoperirea adevărului;
  - investigația învățătoarei;
  - desemnarea câștigătorului.

pregătirea pentru concurs

- Exprimă-ți părerea, pornind de la întrebările date.
  - Cum consideri gestul lui Vlăduț de a ascunde adevărul față de învățătoare? Argumentează-ți răspunsul.
  - Ce a influențat hotărârea învățătoarei? De ce?
  - Ți se pare justificat entuziasmul manifestat de colegi la finalul întâmplării? Motivează.
- Joc de rol.** Grupați-vă câte 4 – 5 elevi. Imaginați un alt final al întâmplării din textul „Pata de cerneală“. Distribuți rolurile și jucați scena imaginată.

Să comunicăm

1. Observă convorbirea dintre personajele ilustrate.

- Ce informații transmite fiecare copil?
- Cum sunt formulate enunțurile, pentru a putea fi înțelese?

2. Joc de rol în perechi. Oferă colegiei/colegului tău de bancă informații despre unul dintre subiectele de mai jos. Schimbați apoi rolurile.

- un film vizionat recent;
- o pasiune a ta;
- disciplina ta școlară preferată.

Să scriem corect

1. Citește enunțurile de mai jos.

Vlăduț nu i-a reproșat Simonei: „Intenționat mi-ai murdărit caietul!”
Azi am citit textul „Pata de cerneală” de Sanda Georgescu.
Lui Andrei i se spune „Campionul”.

- Ce semne de punctuație s-au folosit în enunțurile date? Motivează folosirea acestora.
- Ce crezi că marchează semnele „ „ ” în fiecare situație dată?

2. Formulează câte un enunț în care să folosești ghilimelele, pentru a marca:

- gândurile unui personaj;
- titlul unei cărți;
- un nume de emisiune televizată;
- un joc preferat;
- un titlu de text literar.

Ne amintim

Oamenii comunică între ei, transmitându-și unii altora vești, informații, adică mesaje. Persoana care transmite un mesaj se numește **vorbitor** (emițător), iar cea care ascultă mesajul se numește **ascultător** (receptor). Într-o convorbire, rolurile se schimbă permanent. Comunicarea se poate realiza oral sau în scris.

Ne amintim

Atunci când oferi informații, este necesar să respecti mai multe reguli:

- formulezi enunțurile clar și corect;
- nu te abați de la subiectul discuției;
- îi permiți partenerului de dialog să-și exprime părerile, așadar vorbiți pe rând.

Ne amintim

Pentru a reda cuvintele cuiva fără a folosi linie de dialog sau cuvintele unui personaj spuse în gând, se folosesc **ghilimelele** („ ”). Ghilimelele se mai folosesc și pentru a marca un titlu sau un citat dintr-un text. Uneori, în texte se folosesc și ghilimele de tipul « ».

Râde castanul

după Emilia Căldăraru

Ne amintim

Orice text are o **temă**. Aceasta înseamnă că în text se vorbește despre ceva anume: despre un anotimp, despre fapte și atitudini, despre plante sau animale ș.a. La acțiunea relatată într-un text pot participa unul sau mai multe personaje.

Vocabular

a năvăli: a da buzna, a se îngrămădi

stupină: loc unde cresc albinele

temeinic: cu seriozitate

zuluf: șuviță de păr răsucită, buclă

corigență: examen dat la o materie la care nu s-a obținut nota de trecere

contemporan: din zilele noastre

Sună. **Năvălim** în clasă. Ne repezim să ocupăm băncile. Unii vor lângă fereastră, alții vor lângă ușă. Băieții nu vor să stea cu fetele, fetele nu vor să stea cu băieții. Irina aleargă de la unii la alții, căutând să-i împace și, dând exemplu, se așază alături de Cornel.

E un zumzet de **stupină**. Pe bănci apar caiete, penare, fiecare se instalează **temeinic**, ca pentru un an întreg. Foșnesc foi de carte și miroase a tipăritură nouă. Mai miroase a vopsea, a ceară de parchet și a flori.

Nu numai clasa e alta, parcă și noi suntem alții față de cei dinaintea vacanței. Uite, fetele sunt parcă mai înalte, unele s-au tuns scurt, altele, din contră, își poartă părul lung, iar Ileana și-a lăsat părul să-i cadă pe frunte, în **zulufi**. Băieții par mai voinici, iar unii și-au schimbat obiceiurile. Dorel nu-și mai roade unghiile, Răzvan spune acum la orice vorbă un „fir-ar să fie!”.

Poate toate acestea ar fi trecut pe lângă mine neobservate, ca toate celelalte începuturi de an școlar, dacă nu s-ar fi întâmplat ceva anume... Așa însă, totul mi-a rămas întipărit în minte până în cele mai mici amănunte. Și sunt sigur că nu voi uita niciodată.

Pare-mi-se că tocmai îmi ascuțeam creionul când, în mijlocul zumzetului, o fată a strigat:

— Uraaa! Uitați-vă, castanul e acum lângă fereastra noastră!

Alte câteva fete s-au îngrămădit lângă ea, apoi câțiva băieți, apoi toată clasa.

Zumzetul a încetat, stăm cu nasurile lipite de geamuri, privim legănarea în vânt a ramurilor din vârf, dansul ciudat al frunzelor verzi, galbene, roșii, care cad... cad... cad...

E primul an în care se nimereste să avem clasa cu ferestrele spre curte, spre castan... Îl cunoaștem de când am pășit pentru prima oară

pe poarta școlii. Și, de atunci, ne-a întâmpinat în fiecare zi de școală: cu muguri cruzi, cu crengi noduroase, cu flori albe, cu ploaie de castane, în jocul plutit al frunzelor tomnatice, cu glugi de nea, cu cercei de chiciură... Tuturor le e drag bătrânul castan. Nimeni nu știe însă că, mai mult decât al oricui, castanul e al meu. Al meu, da, pentru că pe mine, mai mult decât pe ei toți, mă leagă de el atâtea amintiri...

Totul a început într-o vară, într-o după-amiază cu o căldură înăbușitoare. Sunt necăjit. Pe vremea asta, alții se scaldă în mare, sorb răcoarea crestelor de munte, iar eu... trec strada pustie, încinsă, prăfuită, cu *Matematica* sub braț și sunt fericit dacă găsesc vreun locșor mai umbrat, mai liniștit, ca să pot învăța. Uf, **corigența!**...

În capătul străzii trec pe lângă școală, deschid poarta și... descopăr castanul! Singur, bătrân, umbros, visând la zilele când în jurul lui se rostogoleau zburdălnicia, râsul, sporovăiala, șoapta, cântecul nostru, al copiilor... Acum e singur... Singur sunt și eu... Și e atâta umbră sub crengile lui și atâta liniște!

M-am așezat sub el, pe bancă și am început să învăț. Am venit și a doua zi și a treia și a patra. Și după vreo două săptămâni... ca de obicei, stăteam sub castan și, cu creionul în mână, încercam să rezolv o problemă, dar nu reușeam. Deodată aud:

— Gândește-te la o metodă și-ai să vezi că o rezolvi!

Mă întorc surprins și văd un tânăr înalt, brunet, îmbrăcat în cafeniu. De unde a apărut? Parcă ar fi ieșit din castan. Ca Făt-Frumos din tei. Îmi zâmbește și îmi arată spre manual.

— Ăă... Dar dumneavoastră... Cum?... De unde?...

— Din castan, râde el. Vii aici în fiecare zi, așa-i? adăugă „Făt-Frumos din castan“. De mâine vin și eu. O să-ți arăt că feți-frumoșii **contemporani** știi matematică... Bine?

A doua zi, m-am dus împins de curiozitate. Cine era acest Făt-Frumos? N-am reușit să aflu, deși ne-am revăzut deseori. Ne-am spus o mulțime de lucruri, am vorbit despre cărți, despre școală. Era uimitor câtă matematică știa Făt-Frumos! Era uimitor cât de limpezi mi se păreau acum problemele încâlcite! Cu „Făt-Frumos din castan“, am îndrăgit matematica.

Pe urmă ne-am văzut mai rar. Venea din când în când și repetam împreună tot ce învățasem între timp. Era mulțumit, i se citea în privire. Nu cu mult înainte de examen, a venit în fugă și mi-a spus că, pentru o vreme, pleacă din oraș.

— Să nu mă dezamăgești! Succes! a spus el și a plecat.

Pe unde ești, „Făt-Frumos din castan“? Aș vrea să-ți spun ceva. Profesorul de la examen mi-a mărturisit mulțumit că îmi dă o notă mare. În gând, ție ți-am mulțumit și am așteptat să apari din nou, ca prin minune... ca dintr-o poveste. Castanule, nici tu nu știi unde e „Făt-Frumosul“ tău?

Cineva mă înghiontește. Mă întorc supărat spre cel care m-a smuls din lumea gândurilor mele. Toți șoptesc:

— Vine! Vine!

Mă întorc în bancă, când ușa se deschide și...

— Bună ziua, copii!

— Bună ziua.

— Sunt noul vostru profesor de matematică.

Mă dezmeticesc greu. Întârzii cu salutul meu, care sună caraghios în urma celorlalți.

Profesorul zâmbește. Castanul se uită curios prin fereastră. Râde. Râde castanul.

Ne amintim

Deseori, povestitorul unui text participă la întâmplările prezentate, adică este și personaj în povestire.

Într-o povestire pot fi relatate și fapte sau întâmplări care se petrec în perioade diferite.

Turul galeriei

Lucrează în pereche, alături de colega sau de colegul de bancă. Desenați castanul pe o fișă, așa cum vi-l imaginați, valorificând informațiile din text. Expuneți lucrările și discutați în clasă după ce ați notat aprecieri și observații asupra lucrărilor expuse.

Jurnal de lectură

Citește povestirea „**Compunerea**”, din volumul „Galaxia cu mure” de Emilia Căldăraru.

Identifică modelele de comportament. Selectează, pe o fișă, fragmente sugestive. Discutați în clasă despre regulile care trebuie respectate într-un grup.

Să înțelegem textul

1. Citește textul în gând, apoi cu voce tare.
2. Citește:
  - enunțul prin care se prezintă profesorul;
  - fragmentul în care elevul îl cunoaște pe „Făt-Frumos din castan”;
  - alineatul în care este descris castanul.
3. Citiți textul pe roluri.
4. Precizează:
  - titlul și autorul textului;
  - tema textului;
  - personajele care participă la întâmplare.
5. Recitește textul și răspunde la întrebările de mai jos.
  - Cine face relatarea întâmplărilor?
  - Ce cuvinte sau grupuri de cuvinte din text arată cine povestește întâmplările?
  - Există, în text, o singură întâmplare povestită sau sunt mai multe?
  - Care dintre întâmplările relatate în text s-a petrecut mai demult?

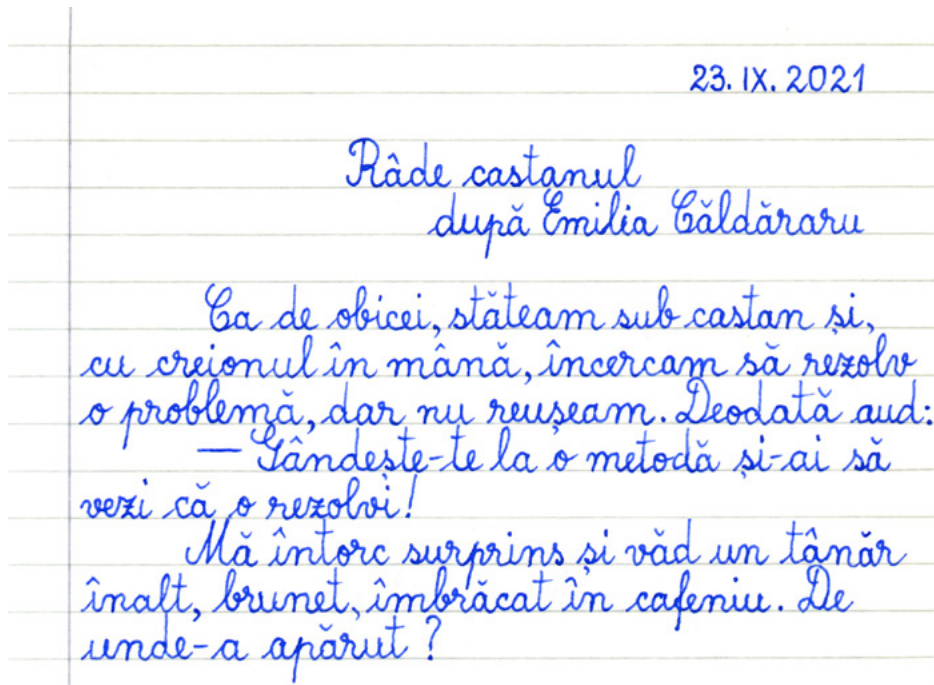
Să explorăm textul

1. Alege variantele corecte și notează enunțurile în caiet.
  - a. Întâmplarea mai veche se petrece:
    - la începutul anului școlar;
    - la sfârșitul anului școlar;
    - în vacanță.
  - b. Textul prezintă relația care se stabilește între:
    - castan și elev;
    - elev, „Făt-Frumos” și castan;
    - „Făt-Frumos” și castan.
  - c. „Făt-Frumos” se dovedește a fi:
    - un personaj de poveste;
    - un vecin al băiatului;
    - noul profesor de matematică.
2. Între elev și „Făt-Frumos din castan” se creează o legătură deosebită. Identifică, în text, două argumente care să susțină afirmația.
3. De ce i se păreau băiatului mai limpezi problemele după întâlnirea cu „Făt-Frumos din castan”?
4. Ce semnificație are titlul textului? Găsește un alt titlu potrivit întâmplărilor relatate în text.

Să redactăm

Observă așezarea în pagină a textului de mai jos.

- Unde s-au scris data, titlul și numele autorului?
- Cum s-au scris cuvintele „Ca“, „Gândește-te“ și „Mă“? De ce?
- Ce reguli s-au respectat în organizarea textului în pagina caietului?

Copiază fragmentul dat. Schimbă caietul cu cel al colegei/colegului de bancă. Evaluați-vă reciproc, pe baza tabelului de mai jos.

criterii	Da	Nu	Parțial
• organizarea textului în pagină (titlu, autor, alineate)			
• respectarea punctuației			
• respectarea ortografiei			
• scrisul lizibil, caligrafic			

Să ne îmbogățim vocabularul

1. Citește enunțul: „Băiatul stătea sub castan“.
  - Din ce este alcătuit enunțul?
  - Câte cuvinte alcătuiesc enunțul dat?
2. Scrie cuvinte cu înțeles:
  - asemănător pentru: **aleargă**, **elev**, **necăjit**;
  - opus pentru: **deschid**, **căldură**, **umbrit**.
3. Evidențiază, prin câte un enunț, înțelesurile diferite ale cuvintelor „poartă“, „minte“.

Ne amintim

În cărți, ziare, manuale ș.a., titlurile și paragrafele sunt așezate în mai multe moduri.

La transcrierea unui text din astfel de surse, trebuie respectate următoarele reguli:

- **Data** se scrie sus, în partea dreaptă. Între dată și tema anterioară se lasă trei rânduri libere.
- **Titlul** se scrie pe următorul rând față de dată, în mijlocul rândului.
- **Numele autorului** se scrie sub titlu, spre dreapta.
- Între titlu (sau numele autorului) și text se lasă un rând liber.
- Într-o transcriere respectăm alineatele și semnele de punctuație din textul original.
- Aspectul scrisului trebuie să fie îngrijit.

Ne amintim

Cuvântul este elementul de bază al comunicării. Orice cuvânt are:

- o **formă** (sunete/litere din care este alcătuit);
- unul sau mai multe **înțelesuri**.

Există cuvinte cu:

- formă diferită și același înțeles sau cu înțeles asemănător;
- formă diferită și înțeles opus;
- aceeași formă, dar cu înțeles diferit.

Citește fragmentul de mai jos, apoi rezolvă cerințele date.

În clasă domnea o larmă continuă, monotonă, „dar nu lipsită de farmec“, cel puțin așa pretindea Andrei, care se străduia să fie original. Profesorul Baci se uită la ceas și, observând că mai erau doar câteva minute până la sfârșitul orei, preferă ca în încheierea lecției să-i pună o întrebare Mirelei, pentru că o știa **concisă** și exactă.

– Și acum, o invit pe Mirela să ne spună care sunt, după părerea ei, cele mai importante trăsături morale ale lui Harap-Alb.

Luată prin surprindere, Mirela se ridică în picioare cu greutate, de parcă pietroaiele ce făceau „deliciul“ lui Sfarmă-Piatră s-ar fi adunat pe umerii ei:

– Pe mine m-a impresionat cel mai mult la Harap-Alb faptul că, deși era curajos și puternic, a știut să-și respecte cuvântul dat, chiar și în cele mai **umiltoare** situații în care l-a pus Spânul...

Dar, chiar atunci, deși spusă în șoaptă, se auzi și concluzia lui Andrei:

– Eu i-aș fi tras o palmă, de l-aș fi pus imediat cu botul pe labe!

Profesorul se prefăcu a nu fi auzit nimic și, cu cel mai natural și mai liniștit ton din lume, încercă să ducă firul concluziilor mai departe:

– Așadar, dragii mei, iată verificându-se două caractere: pe de o parte, **temerarul** Harap-Alb, iar de cealaltă... Andrei, cu **legendara** lui palmă.

– Sper să mă credeți, am fost **animat** de un firesc spirit de dreptate, își găsi Andrei o scuză.

– Nici nu mă îndoiesc, spuse cu sinceritate profesorul. Numai că pe mine nu m-a supărat ce ai spus, ci cum ai spus... Gândește-te că autorul ți-ar fi făcut plăcerea și, în loc de „avea în frunte numai un ochi“, ar fi scris: „avea în mijlocul bilei numai un felinar...“

Toți din clasă primiră deosebirea de stiluri ca pe o lecție și se bucurară că profesorul era învingător. Imediat, sosi glasul vesel al soneriei, iar acum puteau ieși satisfăcuți, în pauză.

Andrei era însă de o altă părere:

– În cazul lui Ochilă, eu cred totuși că un ochi, oricât de perfecționat ar fi, tot nu poate vedea ce ascunde fața nevăzută a lumii.

– Și ți-ai pus și alte întrebări? adăugă amuzat profesorul.

– Da. De pildă, cum de flăcările care ieșeau pe gura și pe nările zmeilor nu le ardeau **mucoasa**?...

Pierduseră recreația, spre nemulțumirea colegilor.

După Iuliu Rațiu, *Dialog despre vise*

Explică, prin deducție, cuvintele de mai jos, pornind de la înțelesul enunțurilor din care fac parte:

concis: ...

umilitor: ...

temerar: ...

legendar: ...

animat: ...

mucoasă: ...

Consultă, pentru verificare, dicționarul de la finalul manualului.

1. Precizează:

- titlul textului dat;
- autorul;
- numărul de alineate ale textului;
- personajele întâmplării.

2. Prezintă părerea ta despre:

- intervenția lui Andrei;
- scuza băiatului;
- felul în care profesorul a ales să-i arate lui Andrei că a greșit.

3. Jurnalul dublu. Completează un tabel asemănător celui de mai jos, în care să notezi trăsăturile lui Andrei și argumente din textul citit.

Trăsături	Argumente
• era original	• credea că zgomotul din clasă nu este lipsit de farmec
...	...

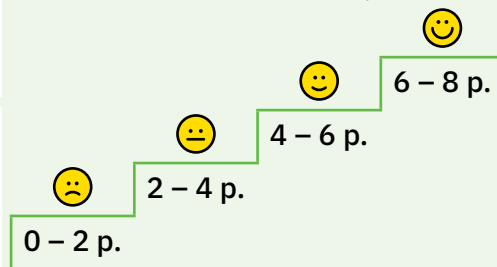
4. Transcrie ultimele cinci alineate din textul „Dialog despre vise“. Autoevaluează-te, verificând dacă:

- ai așezat corect textul în pagina caietului;
- ai respectat punctuația;
- ai respectat ortografia cuvintelor;
- ai scris îngrijit.

Apreciază-te potrivit scării alăturate.

Scară de apreciere

Da – 2 puncte; Nu – 0 puncte; Parțial – 1 punct

5. Scrie cuvinte cu înțeles:

- asemănător pentru: **larmă, învingător, a spune;**
- opus pentru: **dreptate, satisfăcut, a pierde.**

6. Selectează, din textul „Dialog despre vise“, enunțurile în care s-au folosit ghilimelele. Motivează folosirea acestora.

7. Identifică înțelesurile cuvântului „ochi“ în fiecare enunț dat.

- Bunicul servește un ochi la micul dejun.
- Vântul trece prin spărtura unui ochi de geam.
- Andrei are ochi albaștri.
- Lângă trotuar, s-a strâns un ochi de apă.

8. Joc de rol. Formați grupe de câte trei elevi. Unul dintre voi va juca rolul Mirelei, altul, rolul lui Andrei, iar un al treilea elev le oferă celorlalți doi informații despre:

- o întâmplare din clasa în care învață el;
- personajul său preferat.

Purtați o conversație de mai multe replici, respectând regulile învățate ale unei comunicări eficiente.

Steluța întrebărilor

Formulează întrebări referitoare la textul citit, cu ajutorul cuvintelor date.

Cine ...?

Când ...?

Unde ...?

Ce ...? De ce ...?

Notați, pe tablă, întrebările la care răspunsurile sunt diferite și discutați pe marginea lor.

Portofoliu

Notează, pe o fișă, regulile de aur ale unei comunicări eficiente, ilustrând sugestiv fiecare enunț.

Citește fragmentul de mai jos, apoi rezolvă cerințele date.

Un clopoțel argintiu plânge acolo în țara clopoțelilor. Și tatăl lui, și frații, până și bunicul lui îl ceartă.

— Ce fel de clopoțel ești tu? Ai pândit la ușa clasei și, când ai auzit că băiețelul cu ochi albaștri e scos la tablă și se cam încurcă, ai și sunat de recreație. Asta înainte de vreme, ca să nu-l mai asculte!

— Faci neamul clopoțelilor de rușine! a strigat la el un frate mai mare, clopot de pompieri. Când băiețelul întârzie dimineața, întârzi și tu intrarea în clasă. Suni fără rost!

— E prietenul meu, iar eu vreau să-l ajut!

Auzind asta, mare larmă s-a pornit. Toate clopotele au clincăit.

Atunci, bunicul, clopotul **orologiului** din turnul orașului, a spus cu glas tunător:

— Bing-bang! Cât e lumea asta de mare nu s-a mai pomenit un clopoțel

care să nu-și facă datoria! Ei, nepoate, tu crezi că-i lucru de nimic să fii clopoțel? Să știi tu că, dacă mai suni o dată **anapoda**, îți tai graiul. La școală va veni un clopoțel nou-nouț și plin de cuviință, nu ca tine! Ai înțeles?

— Am înțeles, bunicule, a clinchetit slab clopoțelul.

De teamă să nu fie pedepsit, în faptul dimineții clopoțelul argintiu a zburat la fereastra băiețelului.

— Cline! Cline! Dirdiling-dirdiling! Școală, frățioare, că peste o oră se sună de intrare! Hai la școală!

A sunat până ce băiețelul s-a trezit. Fericit, clopoțelul a zburat apoi la școală. Ei, și iată că prietenul lui era în primul rând când s-a sunat de intrare.

După-amiază, când băiețelul se juca cu mingea, clopoțelul argintiu a venit la el:

— Hai să-ți faci lecțiile! Destul cu joaca. Acum la treabă!

— Să mai vii pe la mine, clopoțel prieten, a spus băiatul.

Și clopoțelul a venit de-atunci și a sunat mereu. Ce să-i faci? Are și clopoțelul de la școală o inimioară!

După Luiza Vlădescu, *Inimă de clopoțel*

Vocabular

orologiu: ceas de dimensiuni mari, fixat pe fațada unei clădiri;
anapoda: fără rost, aiurea.

- Completează enunțurile în caiet, folosind informațiile potrivite.
  - Titlul textului este ... .
  - Când suna clopoțelul, se auzea ... .
  - Dacă ar fi să-i dăm o poreclă clopoțelului, i-am putea spune ... .
- Selectează doar enunțurile adevărate.
  - Textul are 15 alineate.
  - Luiza Vlădescu este autoarea fragmentului de text dat.
  - În text, fiecărui alineat îi corespunde un singur enunț.
  - Titlul textului este „Inimă de clopoțel“.
  - Băiatul cu ochi albaștri este personajul principal al întâmplării.
- Transcrie, în caiet, primele două alineate ale fragmentului dat, respectând regulile învățate. Urmărește criteriile de autoevaluare din tabelul de mai jos.

Am fost atent la:

- așezarea textului în pagina caietului;
- ortografie și punctuație;
- aspectul scrisului.

- Indică varianta corectă de răspuns.

- Seria în care toate cuvintele au înțeles asemănător este:
  - prieten, tovarăș, copil, camarad;
  - a spus, a zis, a vorbit, a grăit;
  - fericit, mulțumit, vesel, grijuliu.
- Un cuvânt din text, cu înțeles opus pentru (glas) „blând“ este:
  - pedepsit;
  - fericit;
  - tunător.
- Un alt înțeles decât în text al cuvântului „rost“ este evidențiat în enunțul:
  - Clopoțelul și-a găsit un rost pe lume.
  - Între plăcile de pardoseală se află un rost.
  - Luăm pauză cu un rost.
- Imaginează-ți că ești clopoțelul prieten cu băiatul care întârzie. Notează, în caiet, o informație despre băiat, în legătură cu fragmentul citit, adresată:
  - fratelui-clopoțel;
  - băiatului însuși;
  - bunicului-clopoțel.

Vei reuși dacă:

- formulezi informația clar și corect;
- respecti ortografia și punctuația.

Mă pot aprecia și singur. Grilă de autoevaluare

Exercițiu	1	2	3	4	5
Calificativ					
S	•	un enunț	•	•	un enunț
B	••	două enunțuri	••	••	două enunțuri
FB	•••	trei enunțuri	•••	•••	trei enunțuri

1. Joc.

Pune ghilimele!

Se extrag, dintr-un săculeț, jetoane din carton pe care se găsesc scrise domenii, ca de exemplu: cărți, filme, cântece, jocuri, emisiuni TV ș.a.

Scrie, pe o fișă, denumiri potrivite domeniului de pe jetonul extras.

De exemplu, pentru cărți: „Matilda“, „Povestea fără sfârșit“, „Aventurile lui Habarnam“ ș.a.m.d.

Se acordă câte o pentru fiecare titlu scris corect, marcat prin ghilimele.

Câștigă eleva/elevul care adună cele mai multe .

2. Joc. Schimbă perechea

Împărțiți colectivul clasei în două grupe cu număr egal de elevi.

Așezați-vă față în față, pe scaune, aranjate sub forma a două cercuri, unul în interiorul celuilalt.

Învățătorul lansează un subiect de discuție, sub forma unui enunț, de exemplu: „Este distractiv la școală.“ Vorbiți în perechi, oferind informații din experiența proprie, care să susțină afirmația. Schimbați perechea, elevii din cercul mare deplasându-se spre stânga, la următorul coleg. Repetați acțiunea până când ajungeți la o rotație completă, astfel încât să discutați cu fiecare coleg așezat pe celălalt cerc.

La final, notați pe tablă un inventar de argumente care susțin afirmația propusă de învățător.

Autoevaluare

Apreciază felul cum reușești să realizezi sarcinile date, alegând răspunsul potrivit.

Criterii	Modalitate de realizare				
	deloc	uneori	destul de des	de multe ori	permanent
Recunosc un text literar.					
Folosesc ghilimelele.					
Organizez textul în proză în pagină.					
Pot să ofer o informație.					
Evidențiez, în scris, care este înțelesul cuvintelor.					

Unitatea

2

Din tainele cărților

Vom explora împreună ...

- Textul narativ
  - spațiul și timpul în textul literar narativ;
  - personajele unui text narativ.
- Cartea:
  - componente, tipuri de cărți;
  - tipuri de litere;
  - ilustrația care însoțește un text.
- Formule de salut, de solicitare, de permisiune
- Părțile unei compuneri
- Silaba
- Sunetul și litera. Vocale și consoane
- Substantivul

Cartea cu visuri

după Otilia Cazimir

Ne amintim

Textul care cuprinde un șir de întâmplări prezentate într-o anumită ordine și la care participă unul sau mai multe personaje se numește **text narativ** sau **povestire**.

Numai eu știu, în toată lumea asta mare, ce povești minunate pot spune literele care încă nu au nume. Gângăniile acelea misterioase care sunt cumiți numai cu oamenii mari, de frică, pesemne, dar care ni se arată nouă, copiilor, în mii și mii de forme.

Așa sunt de pline de poze cărțile fără poze! E destul să fii singură și să te uiți la ele cu ochii strânși, până se împletesc genele de sus cu cele de jos: îndată literele sar de la locul lor și încep să umble în toate părțile ca furnicile. Rândurile se strâmbă, se frâng și fug, iar poveștile ies la iveală singure, zugrăvite în umbre și în lumini.

Nu știu literele, dar nascocesc povești când le privesc. Astfel, poveștile „citite“ de mine pe furiș în întunericul cămării liniat, printre scânduri, cu dungi înguste de aur **colbăit**, nu le știu decât eu și nu le spun nimănui...

Stăm la soare în **cerdac**, Margareta și cu mine, așezate pe scara de la bucătărie. Pe prag, ghemuită pe un scăunel, Tasia curăță morcovi și povestește o întâmplare cam încâlcită, despre ce se petrece atunci când cad stelele. Îi ascult povestea pe bucăți. Margareta își face de lucru, scobind cu un bețișor între scânduri: colb, furnici, o scamă, o mărgică roșie...

E soare, e cald afară...

Tasia tace acum. Dacă tac și eu, o să adorm. Mă aud vorbind deodată, somnoroasă. Parcă nici nu vorbesc eu.

— Eu știu... că fiecare stea e legată de tărâmul cerului cu câte o ață de păianjen. Și când trece noaptea câte un liliac, rupe câte o ață și cade câte o stea... Asta e! Așa se întâmplă.

Margareta sare în picioare, uluită.

— De unde ai scos-o și pe asta?

— Am citit-o... undeva.

— Ai citit? Tu?

Vocabular

colbăit: prăfuit

cerdac: verandă; un fel de balcon deschis, aflat la intrarea în casă

a se sfădi: a se certa, a înfrunța

deznădejde: pierdere a oricărei speranțe